

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS MATOS • MAAMAR 7

ביאור ענין החלצו מאתכם יחלצו מיבעי ליה דהא...

Une explication de «Armez-vous parmi vous»

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/likkutei-torah/matos/7/

1 ביאור ענין החלצו מאתכם יחלצו מיבעי ליה דהא מאתכם משמע ולא כולכם והחלצו משמע כולכם דהא כתיב וידבר משה אל העם לאמר החלצו.

Explication de «Armez-vous (he'haltsou) parmi vous»: il aurait fallu dire «qu'ils s'arment» (ye'-haltsou), car «parmi vous» signifie que ce ne sont pas tous, tandis que «armez-vous» implique que vous vous armiez tous, puisqu'il est écrit: «Moché parla au peuple en disant: Armez-vous.»

אך הענין כי הנה להבין ענין מדין יש להקדים ענין שבעה עממין הכנעני והחתי כו'

Mais voici l'explication: pour comprendre la question de Midian, il faut d'abord introduire celle des sept nations, le Cananéen, le Hittite, etc.,

שנאמר בהם כי את כל התועבות האל עשו אנשי הארץ כו' שהם שיורי הזמ"ל [הז' מלכים] דתהו דהיינו הסיגים והפסולת שנשארו אחר הבירור,

dont il est dit: «Car toutes ces abominations, les gens du pays les ont commises», etc. Elles sont les vestiges des sept rois de Tohou (Chaos), c'est-à-dire les scories et les déchets qui subsistèrent après le tri,

כמו אברהם שיצא ממנו כו' שכבר יצא להתכרר ונפרד מאברהם ונעשה סיגים וקליפה דהיינו למטה נעשה סיגים אבל לא למעלה

comme dans le cas d'Avraham, duquel sortit, etc.: cela était déjà sorti pour être trié, s'était séparé d'Avraham et était devenu des scories et une kelipa (écorce); autrement dit, en bas, cela devint des scories, mais non en haut.

(ר"ל [רוצה לומר] כשנתלבשה נשמת אברהם שמחסד עליון למטה ממנו בגוף אזי יצא ממנו כו' לפי שהגוף נלקח מק"נ [מקליפת נוגה] ששם נשאר ממה שנפל בשבה"כ [בשבירת הכלים] משא"כ מצד נשמת אברהם כמו שהיא למעלה באצילות ועמ"ש בביאור ע"פ שחורה אני ונאווה כאהלי קדר כו').

(C'est-à-dire que lorsque l'âme d'Avraham, qui relève du 'Hessed suprême, fut revêtue en bas, dans un corps, alors il en sortit, etc., car le corps provient de la kelipa noga, où subsista [une partie] de ce qui était tombé lors de la brisure des réceptacles (chevirat hakélim). Il n'en va pas ainsi du côté de l'âme d'Avraham telle qu'elle est en haut, dans le Monde d'Atsilout (Émanation). Voir aussi ce qui est écrit dans l'explication du verset: «Je suis noire, mais belle... comme les tentes de Kédar», etc.)

והנה מתחלה הוברר אצילות דהיינו שהמובחר מהניצוצי וכלים דתהו נכלל בקדושת האצילות, ומה שלא היה יכול להיות נכלל באצילות נעשה בריאה, והכל בסטרא דקדושה בחי ביטול רק באצילות הוא ביטול גמור ובבריאה הוא יש שבטל

Or, Atsilout fut d'abord trié: autrement dit, les étincelles et les réceptacles de Tohou les plus précieux furent intégrés à la sainteté d'Atsilout; ce qui ne pouvait être intégré à Atsilout devint le Monde de Béria (Création). Tout cela relève du côté de la sainteté et du bitoul; seulement, dans Atsilout, le bitoul est complet, tandis que dans Béria, c'est un être (yech) qui est annulé,

וכמו וצבא השמים לך משתחווים וכתוב שמים לא זכו בעיניו וכתוב ובמלאכיו ישים תהלה (באיוב ס"ד)
וכמו דאפקוהו למט"ט [למטטרון] ומחיוהו ס' פולסין דנורא,

comme dans «Et les armées des cieux se prosternent devant Toi»; et il est écrit: «Les cieux ne sont pas purs à Ses yeux»; et il est écrit: «Il trouve à redire même à Ses anges» (dans Iyov, chapitre 4); et comme lorsqu'on fit sortir Metatron et qu'on le frappa de soixante coups de fouet de feu,

(והיינו לפי שאין הביטול כדבעי כמ"ש במ"א ועמ"ש בד"ה צו את בניי [בני ישראל] כו' את קרבני לחמי בענין שירה של המלאכים).

(C'est parce que le bitoul n'est pas comme il le devrait, ainsi qu'il est expliqué ailleurs. Voir également ce qui est écrit dans le discours commençant par «Ordonne aux enfants d'Israël», etc., «Mon offrande, Mon pain», à propos du chant des anges.)

ומזה יובן איך שבריו השתלשלות יוכל להיות נעשה סיגים ממש וזהו שאמרו נתן עיניו במקדש ראשון והרי פעם אמרו שטן ופנינה לש"ש [לשם שמים] נתכוונו,

On peut comprendre par là comment, au fil des nombreuses [étapes] de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), cela peut devenir du véritable rebut. C'est ce qu'ils ont dit : «Il porta ses regards sur le Premier Temple» ; et pourtant, ailleurs, ils ont dit : «Le Satan et Peninnah avaient agi pour l'amour du Ciel.»

אך שניהם אמת כי שרש התחלת הסיגים והקליפות אינו רע גמור ושם הוא ענין לשם שמים נתכוונו.

Mais ces deux affirmations sont vraies : à la racine, au commencement du rebut et des kelipot, il n'y a pas encore de mal absolu ; c'est là que l'on peut dire qu'«ils avaient agi pour l'amour du Ciel».

אמנם מה שמשלשל למטה מטה נעשה סיגים קשים יותר ומקטריגים ממש ואמר החנם ירא איוב כו'.

Cependant, ce qui descend toujours plus bas devient un rebut plus dur et de véritables accusateurs ; ainsi, il dit : «Est-ce pour rien qu'Iyov craint...», etc.

ועמ"ש בד"ה ויעש משה נחש נחשת. ועד"ז הוא ענין התהוות ז' עממין הכנעני והחתי כו' מז' מדות דתהו.

Voir aussi ce qui est écrit dans le discours qui commence par «Et Moché fit un serpent de cuivre». De même, les sept nations — le Cananéen, le Hittite, etc. — sont apparues à partir des sept attributs émotionnels (midot) de Tohou.

אך ענין מדין הוא מ"ש בספרא דצניעותא (בזהר פ' תרומה קע"ו ב') עד לא הוו מתקלא לא הוו משגיחין אפין באפין, שהיו בחי"א אב"א [אחור באחור]

Mais la question de Midian correspond à ce qui est écrit dans le Sifra di-Tsniouta (dans le Zohar, Parachat Terouma, 176b) : «Avant qu'il y eût une balance, ils ne se regardaient pas face à face» ; ils étaient dans l'état de dos à dos,

וזהו בחי' תהו זה תחת זה רה"ר [רשות הרכים] (וז"ל [וזה לשונן] הפי' מתלמיד האריז"ל [האריז' זכרוננו לברכה] שם, ר"ל [רוצה לומר] שבעולם התהו היו השש קצוות משתלשלות זו ע"ג [על גבי] זו וא"כ לא היו משגיחין הכתר פכ"פ [פנים בפנים] עם הת"ת [התפארת]

et c'est là le niveau de Tohou : l'un au-dessous de l'autre, un «domaine public». (Voici les termes du commentaire d'un disciple de l'Ari zal, à cet endroit : «Cela signifie que, dans le Monde de Tohou, les six extrémités descendaient l'une au-dessus de l'autre ; ainsi, Kéter (la Couronne) ne se regardait pas face à face avec Tiferet (beauté),

כי חסד וגבורה היו מפסיקין ביניהם גם חסד וגבורה כעצמם לא היו פכ"פ [פנים בפנים] כו' משא"כ בעולם התיקון עכ"ל [עד כאן לשונן]. ור"ל [ורוצה לומר] אבל בעולם התיקון חסד וגבורה הם בכחי' פכ"פ [פנים בפנים] וגם כתר עם הת"ת [התפארת]

car 'Hessed et Guevoura (retenue) s'interposaient entre eux ; 'Hessed et Guevoura eux-mêmes ne se regardaient pas face à face, etc. ; il n'en est pas ainsi dans le Monde de Tikoun (Rectification). » Fin de citation. Cela signifie que, dans le Monde de Tikoun, 'Hessed et Guevoura sont dans un état de face à face, de même que Kéter et Tiferet,

דהיינו עתיקא עם ז"א הם בבחי' פכ"פ [פנים בפנים] וכמש"ש [וכמה שכתוב שם] בפ"י האריז"ל [האריז"ל זכרוננו לברכה], וע' בזהר הרקיע פ' בראשית דף ב' ע"ב גבי עאלת אות צ' כו' אנפוי דיו"ד מהדר לאחורא כו' ע"ש)

c'est-à-dire qu'Atika et Zeir Anpin (les attributs émotionnels) sont dans un état de face à face, comme l'indique le commentaire de l'Ari zal à cet endroit. Voir aussi Zohar HaRakia, Parachat Berechit, folio 2b, à propos de «La lettre tsadi entra», etc. : «Le visage du youd se détournait en arrière», etc. Voir là-bas.)

והפ"י הוא שלא היה שייכות לחסד עם גבורה שהחסד היה חסד שבחסד והגבורה היה גבורה שבגבורה, וכיון שזה חסד פשוט וזה גבורה פשוטה הרי הם ב' הפכיים כמים ואש שלא יוכל להתחבר ולהזדווג יחד.

Et le sens est que le 'Hessed n'avait aucun rapport avec la Guevoura : le 'Hessed était le 'Hessed du 'Hessed, et la Guevoura, la Guevoura de la Guevoura. Puisque l'un est un 'Hessed pur et l'autre une Guevoura pure, ils sont deux opposés, comme l'eau et le feu, qui ne peuvent ni se joindre ni s'unir.

2 וזהו דלא הוו משגיחין אפין באפין, והתיקון הוא להיות בהתכללות והיינו ע"י מ"ה [שם מ"ה] כי השבירה הוא בבחי' ב"ן [שם ב"ן] עולם הנקודים וההתכללות הוא ע"י המשכת המוחין במדות והיינו מבחי' חכמה כח מה.

Et tel est [le sens de] « ils ne se regardaient pas face à face ». La rectification consiste à établir une inclusion mutuelle, et cela se fait par le Nom Mah (45) ; car le brisement relève du niveau du Nom Ban (52), le Monde des Nekoudim (Points), tandis que l'inclusion mutuelle s'opère en attirant l'intellect (mo'hin) dans les attributs émotionnels (midot), et cela provient du niveau de 'Hokhma (sagesse) : ko'a'h mah, « la force du "quoi" ».

כי הנה עד"מ מבשרי אחזה שהמדות באדם כשהם בלתי הנהגת השכל אזי כל מדה אין לה קישור וחיבור כלל עם זולתה

Car, à titre d'analogie, « de ma chair je contemple » : lorsque les attributs émotionnels d'une personne ne sont pas dirigés par l'intellect, chacun d'eux n'a absolument aucun lien ni aucune connexion avec les autres,

כמו כאשר יכעוס ויקצוף אין לו רחמים וחסד בשעה זו כלל על מי שכועס עליו וכן בהפך

ainsi, lorsqu'il se met en colère et s'emporte, il n'éprouve alors absolument aucune compassion ni bonté envers celui contre qui il est en colère ; et inversement.

ונמצא מדות חו"ג [חסד וגבורה] מפורדין המה זה מזה וע"כ יוכל להסתעף ממותר דיין קשה ביותר.

Il s'ensuit que les attributs de 'Hessed et de Guevoura sont séparés l'un de l'autre ; dès lors, l'excès de rigueur peut engendrer une rigueur extrêmement sévère.

אבל ע"י התלבשות החכמה במדות יתנהגו המדות ע"פ חיוב החכמה ויכבוש כעסו להיות בו ג"כ תערוכות חסד ורחמים כו'

Mais lorsque 'Hokhma s'intègre aux attributs émotionnels, ceux-ci se conduisent selon les exigences de 'Hokhma ; il maîtrise alors sa colère, de sorte qu'elle comporte également un mélange de bonté et de compassion, etc.

וע"ז ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] לעולם יהי אדם רך כקנה ואל יהי קשה כארז והיינו ע"י שיהיה מוח שליט על הלב.

À ce propos, nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Qu'un homme soit toujours souple comme un roseau et non dur comme un cèdre » ; cela se réalise lorsque l'esprit domine le cœur.

3 והנה ענין התיקון הם ב' ענינים. הא' להיות התכללות חסד מגבורה וגבורה מחסד, ר"ל [רוצה לומר] שלא יהי' [יהיה] החסד רק בחי' אחד היינו חסד פשוט הנקרא חסד שבחסד.

Or, le Tikoun consiste en deux éléments. Le premier est l'inclusion réciproque du 'Hessed (bonté) dans la Guevoura (retenue) et de la Guevoura dans le 'Hessed. Autrement dit, le 'Hessed ne doit pas être un aspect unique, à savoir un 'Hessed simple, appelé 'Hessed du 'Hessed.

וכן הגבורה לא יהיה רק בחינה א' היינו גבורה שבגבורה וזהו פי' עולם הנקודים שכל ספירה היה רק בחי' נקודה א' לבד שהוא מהות א' לבד חסד

De même, la Guevoura ne doit pas être un aspect unique, à savoir la Guevoura de la Guevoura. C'est là le sens du «Monde des Nekoudim (Points)» : chaque Séfira n'était que le niveau d'un seul point, c'est-à-dire une seule essence, le 'Hessed

וכן גבורה, אלא שהחסד עצמו יהיה ג"כ כלול משה מדות חג"ת [חסד גבורה תפארת] נה"י [נצח הוד יסוד] וכן הגבורה תהיה כלולה מכל הו"ק [הו"ק קצוות] או כל אחד יהיה כלול משבע מדות

ou bien, de même, la Guevoura ; mais le 'Hessed lui-même doit aussi être composé de six attributs, 'Hessed, Guevoura, Tiferet, Netsa'h, Hod et Yessod, et la Guevoura doit également être composée des six extrémités ; ou bien chacun doit être composé de sept attributs

(עמ"ש לקמן בביאור ע"פ אלה מסעי שלפעמים ההתכללות משה ופעמים משבעה ופעמים כ"א [כל אחד / כל אחת] כלול מע"ס [מעשר ספירות]),

(Voir ce qui est écrit plus loin dans l'explication du verset «Voici les étapes» : l'inclusion réciproque se compte parfois en six, parfois en sept, et parfois chacun est composé des Dix Séfirot.)

ולכן עי"ז יוכלו להיות משגיחין אפ"ן באפ"ן כי החסד שבגבורה וגבורה שבחסד קרובים להיות שוים ועי"ז יוכלו להתחבר ולהזדווג יחד החסד עם הגבורה (וכמ"ש בד"ה ואשה כי תזריע כו'),

C'est pourquoi, grâce à cela, ils peuvent se regarder face à face, car le 'Hessed dans la Guevoura et la Guevoura dans le 'Hessed sont proches d'être égaux ; ainsi, le 'Hessed peut s'unir et s'unir étroitement à la Guevoura (comme il est écrit dans le discours qui commence par «Lorsqu'une femme conçoit», etc.).

וזהו ענין התיקון שבבחי הכלים והוא ע"י המשכת המוחין כנ"ל במשל שע"י גילוי והמשכת החכמה בהמדות נעשה התכללות המדות שהם הכלים.

C'est là le Tikoun dans l'aspect des réceptacles, qui s'accomplit par l'attraction des mo'hin, comme indiqué plus haut dans l'analogie : par la révélation et l'attraction de la 'Hokhma (sagesse) dans les attributs émotionnels (midot), les attributs, qui sont les réceptacles, s'incluent les uns dans les autres.

והב' הוא באורות שע"י ריבוי הכלים מחזיק האור יותר שהשבירה היתה מפני מיעוט הכלים שלא היו יכולים לסבול האור.

Le second concerne les lumières : grâce à la multiplication des réceptacles, [le réceptacle] peut contenir davantage la lumière. Car la brisure s'est produite du fait que les réceptacles étaient trop peu nombreux et ne pouvaient supporter la lumière.

משא"כ ע"י ריבוי הכלים כנ"ל ע"י ההתכללות שמתחלה היה הכלי רק בבחי' נקודה לבד ובתיקון נתגדלה ונתרבה להיות כלולה מעשר בחי',

En revanche, grâce à la multiplication des réceptacles, comme indiqué plus haut, par l'inclusion réciproque — car, au départ, le réceptacle n'était qu'un simple point, tandis que, dans le Tikoun, il a grandi et s'est développé jusqu'à être composé de dix aspects —

לכן עי"ז מחזיקים האור יותר (ועמ"ש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] בביאור על פסוק וקבל היהודים כו' בפ"י שהקדימו נעשה לנשמע), ועיקר התיקון הוא ע"י האורות שהאורות הם המחברים וכוללים ע"י ריבוי הארתם ולא עוד

C'est pourquoi, grâce à cela, ils peuvent contenir davantage de lumière. (Voir aussi ce qui est écrit plus haut, dans l'explication du verset « Et les Juifs acceptèrent », etc., au sujet du sens de leur avoir fait précéder « nous ferons » à « nous écouterons ».) La rectification essentielle s'opère par les lumières, car ce sont elles qui unissent et englobent [les réceptacles] grâce à l'abondance de leur illumination ; et plus encore,

אלא דאחליפו דוכתייהו אור החסד בכלי הגבורה כו' (דהיינו שזה גופא שיהיו הכלים בהתכללות אמיתית הוא ע"י שנמשך בהם אור ה' ביטול מבחי' שם מ"ה ע"ד עושה שלום במרומיו כו' וכמ"ש בפ' יתרו בד"ה

ils « échangèrent leurs places » : la lumière de 'Hessed dans le réceptacle de Guevoura, etc. (Cela signifie que ce qui permet précisément aux réceptacles de s'inclure véritablement les uns dans les autres, c'est que la lumière de l'annulation de soi [bitoul], provenant du niveau du Nom Mah, soit attirée en eux, selon le principe de « Celui qui établit la paix dans Ses hauteurs », etc. ; ainsi qu'il est écrit dans la paracha Yitro, dans le discours qui commence par

להבין ענין האבות הן הן המרכבה, שלהיות התכללות הג' קוין והתחברותן כו' צ"ל הארה והמשכה מבחינה עליונה ששם בטלים אלו השני הפכיים כו' וזהו בחי' שם מ"ה [שם מ"ה] ע"ש, והיינו כמ"ש בפ' אמור ביאור דפסוק והניף הכהן

« Pour comprendre le sens de “Les Patriarches sont, eux-mêmes, le Char” » : pour que les trois lignes s'incluent les unes dans les autres et s'unissent, etc., il faut une illumination et un influx provenant d'un niveau supérieur, où ces deux opposés sont annulés, etc. ; tel est le niveau du Nom Mah ; voir là-bas. C'est ce qui est écrit dans la paracha Emor, dans l'explication du verset « Et le prêtre agitera

אותם שיש ב' בחי' התכללות, הא' מצד המשכת המוחין במדות והב' ע"י גלוי האור אח"כ מבחינת שלימותא דכולא כו' וזהו ענין שעיקר התיקון הוא ע"י האורות כו' שר"ל [שרוצה לומר] שע"י נעשה התיקון וההתכללות ביתר שאת כמש"ש [כמה שכתוב שם].

eux » : il existe deux formes d'inclusion réciproque. La première résulte de l'influx de l'intellect dans les attributs émotionnels ; la seconde, de la révélation ultérieure de la lumière provenant du niveau de « la perfection de tout », etc. Voilà ce que signifie que la rectification essentielle s'opère par les lumières, etc. : grâce à cela, la rectification et l'inclusion réciproque se réalisent avec une intensité accrue, comme il est écrit là-bas.

גם אפשר לומר כי ב' בחי' אלו זהו עצמו פ"י משגיחין אפ"ן באפ"ן דכולל ג"כ ב' ענינים הא' שהמדות עצמן נעשו פכ"פ [פנים בפנים] חסד עם גבורה וזהו ענין התיקון שבבחי' הכלים שהחסד נעשה כלול מגבורה וגבורה מחסד וע"י מתחברים החו"ג [החסד וגבורה] יחד פכ"פ [פנים בפנים].

On peut également dire que ces deux aspects constituent précisément le sens de « ils se regardent face à face », expression qui comprend elle aussi deux éléments. Premièrement, les attributs émotionnels eux-mêmes se trouvent face à face, 'Hessed avec Guevoura. C'est la rectification au niveau des réceptacles : 'Hessed se trouve alors incluse dans Guevoura, et Guevoura dans 'Hessed ; ainsi, 'Hessed et Guevoura s'unissent face à face.

והפ"י הב' במשגיחין אפ"ן באפ"ן איתא בביאור האריז"ל [האריז"ל זכרוננו לברכה] שם וז"ל [וזה לשונו] ומ"מ עיקר השגחת אפ"ן באפ"ן היינו עתיקא בז"א כדבעינן למימר לקמן בעז"ה [בעזרת השם] עכ"ל [עד כאן לשונו].

La seconde interprétation de « ils se regardent face à face » figure dans le commentaire de l'Arizal à cet endroit. Voici ses paroles : « Toutefois, le regard face à face essentiel est celui d'Atika vers Zeir Anpin, comme nous l'expliquerons plus loin, avec l'aide de D.ieu. » Fin de citation.

וזהו ענין התיקון באורות שהשגחת עתיקא בז"א היינו המשכת אורות עליונים כי הכתר הוא הממוצע המחבר וממשיך הארת המאציל א"ס ב"ה בנאצלים כו'.

Tel est le sens de la rectification par les lumières : le regard d'Atika vers Zeir Anpin consiste à attirer des lumières supérieures, car Kéter (la Couronne) est l'intermédiaire qui relie l'Émanateur et attire l'illumination de l'Émanateur, l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, vers les émanés, etc.

והנה כמ"כ [כמו כן] בנפש יש ב' בחי' אלו תיקון והתכללות הכלים ואחר כך על ידי זה ריבוי האור והוא כמ"ש בד"ה אם לא תדעי לך היפה כו' ביאור ענין ורחל היתה יפת תואר ויפת מראה ורחל היא כנסי' [כנסת ישראל].

Or, de même, l'âme possède ces deux aspects : la rectification et l'inclusion réciproque des réceptacles, puis, grâce à cela, l'abondance de lumière. C'est ce qui est écrit dans le discours qui commence par « Si tu ne le sais pas, ô la plus belle », etc., dans l'explication du sens de « Rachel était belle de forme et belle d'apparence ». Rachel représente la Communauté d'Israël (Knesset Israël).

וענין יפ"ת [יפת תאר] היינו עד"מ תיקון ציור אברי הנפש כמ"ש נעשה אדם בצלמנו שיתארו בהן כל המדות בשלימותן וביופיין כמו שהם למעלה בעולם התיקון דהיינו התכללות המדות אהו"ר [אהבה ויראה] ומודומ"ע [ומחשבה דבור ומעשה] וכמ"ש לקמן ע"פ אלה מסעי מענין התכללות המדות בעבודת ה'.

Et « belle de forme » désigne, à titre d'analogie, la rectification de la forme des membres de l'âme, comme il est écrit : « Faisons l'homme à notre image » : que toutes les qualités y prennent forme dans leur plénitude et leur beauté, telles qu'elles sont en haut, dans le Monde du Tikoun ; c'est-à-dire l'inclusion réciproque des qualités, l'amour et la crainte, ainsi que la pensée, la parole et l'action, comme il est écrit plus bas à propos du verset « Voici les étapes », au sujet de l'inclusion réciproque des qualités dans le service de D.ieu.

וכ"ז [וכל זה] הוא תיקון הכלים ונקי' יפ"ת [יפת תאר] ועי"ז יבא אח"כ לבחי' יפת מראה שהוא בחי' רעותא דליבא שהוא בחי' הארה מפנימית אור א"ס ב"ה והוא בחי' אור השורה בכלים הנ"ל וכ"ז [וכל זה] הוא ע"י הדעת וכמשי"ת [וכמו שיתבאר] לקמן בענין יעשה שלום לי כו'.

Tout cela est la rectification des réceptacles, et c'est ce qu'on appelle « belle de forme ». Par là, on parviendra ensuite au niveau de « belle d'apparence », qui est le désir du cœur (re'usa deliba), un rayonnement issu de la dimension intérieure de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il ; c'est le niveau de la lumière qui réside dans les réceptacles mentionnés. Tout cela s'accomplit par Daat (connaissance), comme il sera expliqué plus bas à propos de « Qu'il fasse la paix pour Moi », etc.

וכן בנפש שכדי להיות המשכת רעו"ד [רעותא דליבא] הוא ע"י דעת עליון כמש"ל [כמה שכתוב לעיל] ע"פ וידבר משה אל ראשי המטות כו' (ועמ"ש ע"פ ויקהל משה).

De même dans l'âme : pour que s'opère l'émanation du désir du cœur, il faut le Daat supérieur, comme expliqué plus haut à propos du verset « Et Moché parla aux chefs des tribus », etc. (Voir aussi ce qui est écrit à propos du verset « Et Moché assembla ».)

וגם כי דעת הוא המשכת הפנימית שהוא בחי' האור ולכן איתא משה משה לא פסיק טעמי' [טעמיה]
שבחינת האור הוא אלקות גם בבי"ע

En outre, Daat est l'émanation de la dimension intérieure, qui est le niveau de la lumière. C'est pourquoi il est dit : « Moché, Moché » : il n'y a pas de pause dans sa cantillation ; car le niveau de la lumière est divinité même dans Béria, Yetsira et Assiya,

כמו באצילות כמ"ש במ"א בביאור דואלה המשפטים וכן איתא בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער הלולב פ"ג
[פרק ג'] שהדעת אינו אלא בית קיבול לאלו האורות כו'.

comme dans Atsilout, ainsi qu'il est expliqué ailleurs, dans l'explication de « Et voici les lois ». Il est également enseigné dans Pri Etz Chaim, Sha'ar HaLulav, chapitre 3, que Daat n'est qu'un réceptacle pour ces lumières, etc.

וזהו ענין ימינך ה' נאדרי בכח שמאלא אתכליל בימינא ימינך ה' תרעץ אויב הוא להיפך [ועיי' [ועיי']] בפי'
הרמ"ז [הרב משה זכות] על הזהר בשלח דנ"ב ע"ב).

Tel est le sens de : « Ta droite, Havaya, est glorieuse par sa puissance » : la gauche est incluse dans la droite. « Ta droite, Havaya, brise l'ennemi » exprime l'inverse. (Voir aussi le commentaire du Ramaz sur le Zohar, Beshalach, folio 52b.)

והנה מדין הוא משרש התהו קודם התיקון דלא הוו משגיחין אפין באפין ל כן בא יתרו כהן מדין קודם
מ"ת [מתן תורה] וכמ"ש בזהר ר"פ יתרו (דס"ז ע"ב)

Or, Midian provient de la racine du Tohou, avant le Tikoun, lorsque « ils ne se regardaient pas face à face ». C'est pourquoi Yitro, prêtre de Midian, vint avant le don de la Torah, comme il est écrit dans le Zohar, au début de la paracha de Yitro (folio 67b),

דלא אתיהבת אורייתא עד לבתר דאתי יתרו ואודי והיינו משום כי התורה היא התיקון וכמ"ש ה' יברך
את עמו בשלום וצריך להיות כיטול בחי' מדין:

car « la Torah ne fut donnée qu'après que Yitro fut venu et eut reconnu ». C'est parce que la Torah est le Tikoun, comme il est écrit : « Havaya bénira Son peuple par la paix » ; il faut donc que le niveau de Midian soit annulé.

4 ב והנה שרש התיקון הוא להיות גילוי שם הוי' יו"ד הוא חכמה בחי' ברק כי ישת חשך סתרו הוא כתר

2. Or, la racine de la rectification est la révélation du Nom Havaya : le youd est 'Hokhma (sagesse), le niveau de l'éclair ; car « Il fit des ténèbres Sa retraite » — c'est Kéter (la Couronne).

וזהו ענין אילתא דדלגא לטורי חשוכא עיין בזהר פ' פנחס (דרמ"ט) שהוא בחי' מל' שנכלל בכתר

Et c'est là le sens de « la biche qui bondit vers les montagnes de ténèbres » (voir le Zohar, Parshas Pinchas, folio 249), qui est le niveau de Mal'hout (souveraineté) inclus dans Kéter ;

כי מגלה עמוקות מני חושך שע"ס [שעשר ספירות] שהם בגילוי הם למעלה בהעלם ג"כ וגם כל ההתכללות
חסד שבחסד כו'

car « Il révèle du fond des ténèbres les choses profondes » : les dix Séfirot qui sont révélées existent aussi en haut à l'état caché, de même que toutes les inclusions mutuelles, 'Hessed dans 'Hessed, etc. —

הכל היה בהעלם תחלה ושם נק' טורי חשוכא, ובנקודים הוא הגילוי והיינו שהגילוי הוא רק בחי' נקודה והשאר הוא בהעלם ומבחינת החשך של הכתר הוא גילוי החכמה כברק

tout était d'abord caché, et c'est là que cela est appelé « les montagnes de ténèbres ». Dans le monde des Nekoudim a lieu la révélation ; autrement dit, la révélation n'est que le niveau d'un point, tandis que tout le reste demeure caché. Et c'est à partir du niveau des ténèbres de Kéter que se révèle 'Hokhma, comme un éclair

(ולכן נקודות הוא בחכמה כמ"ש בפרדס שער הנקודות כי גילוי החכמה מההעלם של הכתר הוא כמשל גילוי הנקודה אחת וכמשל הברק המבריק מתוך החושך ועמ"ש מענין זה בביאור ע"פ וידבר אלקים את כל הדברים האלה כו' ע"ש) ונק' בזהר נקודה בהיכלא.

(et c'est pourquoi les points-voyelles (nekoudot) relèvent de 'Hokhma, comme il est écrit dans le Pardes, Sha'ar HaNekoudot : car la révélation de 'Hokhma à partir du caché de Kéter est semblable à l'apparition d'un point unique, et à l'éclair qui jaillit des ténèbres ; voir aussi ce qui est écrit à ce sujet dans l'explication du verset « Et D.ieu prononça toutes ces paroles », etc. ; voir là-bas). Et le Zohar l'appelle « un point dans le palais ».

היכלא הוא בחינת בינה דאימא מקננא בכורסייא ונק' אלקים חיים ומלך עולם ויש לה התפשטות אורך ורוחב

Le « palais » est le niveau de Bina (compréhension) — « Imma fait son nid dans le Trône » — et il est appelé « Elokim vivant et Roi du monde » ; il s'étend en longueur et en largeur ;

אך החכמה הוא בחי' נקודה בלבד דהיינו כמו למשל בשעה שהאדם מתבונן בלמודו נופל לו שכל חדש שהשכל ההוא אינו

tandis que 'Hokhma n'est que le niveau d'un point. Ainsi, par exemple, lorsqu'une personne médite sur son étude et qu'une idée nouvelle lui vient à l'esprit, cette idée n'est rien

אלא נקודה והוא ברק המבריק בתוך רוח בינתו המתפשט באורך ורוחב בהיכלא, והמחבר להיות נקודה בהיכלא הוא הדעת,

d'autre qu'un point ; c'est un éclair qui jaillit au sein de l'esprit de compréhension, lequel se déploie en longueur et en largeur dans le « palais ». Et ce qui les relie, de sorte qu'il y ait « un point dans le palais », c'est Daat (connaissance),

כי הדעת הוא עולה עד קרומא דאורא, ואורא שלפני הקרומא דחפיא על מו"ס [מוחא סתימאה] כו' שהוא מעצמות אור א"ס כמו במשל להיות נובע השכל מלמעלה מהשכל ועי"ז חבור חו"ב [חכמה ובינה] תרין ריעין כו'.

car Daat s'élève jusqu'à la membrane de l'Avira (air) ; et l'Avira qui se trouve devant la membrane recouvrant le Mo'ha Stima'a (le cerveau caché), etc., provient de l'essence de la Lumière infinie (Or Ein Sof), comme dans l'analogie de l'intellect qui jaillit d'au-dessus de l'intellect ; c'est ainsi que s'unissent 'Hokhma et Bina, « deux compagnons », etc.

(פ"י כי הנה עד"מ כשאדם משכיל ומחדש איזו השכלה חדשה זהו המשכה שנמשך ממקור השכל הנקרא משכיל, ולפעמים אין נופל לו שכל מלמעלה מהשכל, א"כ בהכרח לומר שיש דבר שלמעלה מבחי' המקור השכל המשכיל

(Cela signifie que, par analogie, lorsqu'une personne conçoit et élabore une idée nouvelle, celle-ci est un flux provenant de la source de l'intellect, appelée maskil (celui qui conçoit) ; et il arrive parfois qu'aucune idée ne lui vienne d'au-dessus de l'intellect. Il faut donc nécessairement dire qu'il existe quelque chose au-dessus du niveau de la source de l'intellect, le maskil,

שהוא המקשרו ומחברו לבא לידי גילוי בשכל לפעמים כך ולפעמים כך. והנה מקור השכל הנק' משכיל זהו הנק' ח"ס [חכמה סתימאה].

qui la relie et l'unit afin qu'elle se révèle dans l'intellect, tantôt d'une manière, tantôt d'une autre. Or, la source de l'intellect, appelée maskil, est ce que l'on nomme la 'Hokhma cachée ('Hokhma Stima'a).

והבחי שלמעלה מזה זהו בחי אורא שעל קרומא דחפא על מו"ס [מוחא סתימאה] שהוא המקשר ומחבר ח"ס [חכמה סתימאה] לבא לידי גילוי כו' ומה שנק' אורא י"ל [יש לומר] שיוכן עם מ"ש בפ' מקץ בדי"ה נר חנוכה כו' מזוזה מימין כו' ע"ש בענין אור ואור.

Le niveau qui est au-dessus est celui de l'Avira, au-dessus de la membrane qui recouvre le Mo'ha Stima'a ; c'est lui qui relie la 'Hokhma cachée afin qu'elle se révèle, etc. On peut comprendre pourquoi on l'appelle Avira (air) à la lumière de ce qui est écrit dans la paracha de Mikets, dans le discours qui commence par «La lampe de 'Hanouka», etc. : «la mezouza à droite», etc. ; voyez là-bas à propos de or (lumière) et avir (air).

והנה באורא הוא הארת בחי דעת דע"י [דעתיק יומין]. וז"ש [וזהו שכתוב] ששם שרש הדעת ולכן יש ג"כ ביכולתו של הדעת דאצילות לחבר חו"ב [חכמה ובינה] שהוא בחי נקודה בהיכלא כי שרשו גבוה מאד כנ"ל. ועיין עוד מענין הדעת בזהר הרקיע

Or, dans l'Avira se trouve l'illumination du niveau de Daat d'Atik Yomin. C'est ce que signifie l'affirmation selon laquelle la racine de Daat se trouve là ; c'est pourquoi Daat d'Atsilout a également le pouvoir d'unir 'Hokhma et Bina, qui sont du niveau du «point dans le palais», car sa racine est très élevée, comme indiqué plus haut. Voyez aussi ce qui est dit au sujet de Daat dans le Zohar HaRakia)

(ס"פ תרומה בדף קס"ו) ועמ"ש מזה ג"כ בביאור ע"פ אני ה' אלקיכם דפ' ציצית וע"פ לבבתי אחותי כלה והוא ענין עסק התורה לשמה לשם התורה להיות התורה בבחי חכמה והוי' בחכמה כו'

(à la fin de la paracha de Terouma, folio 166). Voyez également ce qui est écrit à ce sujet dans l'explication du verset «Je suis Havaya votre D.ieu» de la section des tsitsit, ainsi qu'au sujet du verset «Tu as ravi mon cœur, ma sœur, ma fiancée». Il s'agit de l'étude de la Torah lichma, pour la Torah elle-même, afin que la Torah soit au niveau de 'Hokhma, et «Havaya, par la 'Hokhma», etc.,

וכמ"ש בזהר דוד קשיר אורייתא דלעילא עם קוב"ה [קודשא בריך הוא] אורייתא דלעילא חכמה עילאה וקשיר בקוב"ה [בקודשא בריך הוא] להיות בו השראת אור א"ס שזהו ענין מגלה עמוקות מני חשך כנ"ל.

comme il est écrit dans le Zohar : «David a lié la Torah d'en haut au Saint béni soit-Il.» La Torah d'en haut est la 'Hokhma suprême, et David l'a liée au Saint béni soit-Il afin que la Lumière infinie réside en elle ; telle est la signification de «Il révèle les profondeurs hors des ténèbres», comme indiqué plus haut.

5 וזהו או יחזיק במעוזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי פי' יעשה שלום לי הוא שלום בפמשמ"ע [בפמליא של

מעלה] היינו חיבור חו"ב [חכמה ובינה] שהם י"ה ע"י התורה

Et voici [le sens de] «Qu'il s'attache à Ma forteresse; qu'il fasse la paix pour Moi, qu'il fasse la paix pour Moi.» Le sens de «qu'il fasse la paix pour Moi» est qu'il s'agit de la paix dans la cour céleste (pamalya shel maalah), c'est-à-dire l'union de 'Hokhma et Bina, qui sont le youd et le hé, par l'intermédiaire de la Torah,

שהוא בחי' דעת עליון העושה שלום העליון הנ"ל והוא ע"י המשכת אור א"ס מלמעלה מעלה מהחכמה שיהיה נמשך בחו"ב [בחכמה ובינה] ועמ"ש במ"א בענין כיריעות שלמה.

qui est le niveau du Daat supérieur, lequel réalise la paix supérieure mentionnée ci-dessus; cela se fait en faisant descendre la Lumière infinie (Or Ein Sof) depuis une hauteur bien supérieure à 'Hokhma, afin qu'elle se déverse dans 'Hokhma et Bina. Voyez aussi ce qui est écrit ailleurs au sujet de «comme les tentures de Chlomo».

6 והנה מבחי' שלום העליון נעשה ג"כ שלום התחתון כדכתיב כי אל דעות הוי' ב' דעות דעת עליון

המחבר חו"ב [חכמה ובינה] ודעת תחתון המחבר המדות להיות התכללות המדות חסד שבגבורה וגבורה שבחסד

Or, du niveau de la paix supérieure procède également la paix inférieure, comme il est écrit : « Car Havaya est un D.ieu des connaissances (de'ot) » : il y a deux [niveaux de] Daat (connaissance), le Daat supérieur, qui unit 'Hokhma et Bina, et le Daat inférieur, qui unit les attributs émotionnels (midot), afin que les attributs s'incluent mutuellement, 'Hessed dans Guevoura et Guevoura dans 'Hessed.

וזהו ענין ההתכללות המבואר למעלה שלא יהיו המדות בבחי' ענפין מתפרדין אלא בבחי' התכללות לאכללא שמאלא בימינא והיינו ע"י המשכת המוחין בהם.

Et telle est l'inclusion mutuelle expliquée plus haut : les attributs ne doivent pas être dans l'état de « branches qui se séparent », mais dans celui d'une inclusion mutuelle, « inclure la gauche dans la droite » ; cela se réalise en attirant l'intellect (mo'hin) en eux.

וביאור זה למעלה היינו כי יש גבורה בלא חסד כמו דור המבול שנענשו בשכיל חטאם ולא בשכיל תיקונם

L'explication de cela dans les sphères supérieures est qu'il existe une Guevoura sans 'Hessed, comme ce fut le cas pour la génération du Déluge, qui fut punie pour sa faute et non en vue de sa rectification,

שהרי אין להם חלק לעוה"ב [לעולם הבא] וכן אנשי סדום מבול של אש ואין להם חלק לעוה"ב [לעולם הבא]

car elle n'a pas de part au Monde futur ; il en va de même des habitants de Sodome — un déluge de feu —, qui n'ont pas de part au Monde futur.

(והיינו כמ"ש במ"א שהמבול היה שרשו מעולם התהו ע"ש ובתהו לא היו התכללות המדות ע"כ היה הגבורה כמו שהיא כו')

(Cela correspond à ce qui est expliqué ailleurs : la racine du Déluge venait du Monde du Tohu — voir là-bas — et, dans le Tohu, les attributs ne s'incluaient pas mutuellement ; la Guevoura était donc telle qu'elle est, etc.)

וכן מצרים ומ"מ נאמר באבוד רשעים רנה שנצמח מזה תיקון לעולם שהעולם נהנה כו' אבל לגבי הן עצמן נק' גבורה בלי חסד.

Il en va de même de l'Égypte. Pourtant, il est dit : « Quand les méchants périssent, il y a un chant de joie », car il en résulta une rectification pour le monde, en ce que le monde en tire profit, etc. ; mais à leur égard, à eux-mêmes, cela est appelé Guevoura sans 'Hessed.

אבל כי אשר יאהב ה' יוכיח יסורים של אהבה הם כמו שמרחיצין את הקטן לטובתו ולא בשביל החטא

Mais « car celui que Havaya aime, Il le réprimande » : les souffrances de l'amour sont comme le fait de laver un jeune enfant pour son bien, et non à cause d'une faute,

כי החטא נמחל בלא"ה [בלאו הכי] רק שצריך לתקן כו' ותיקון זה הוא מבחי' התכללות הגבורה בחסד והוא ע"י מוחין

car, de toute façon, la faute est pardonnée ; il ne reste qu'à rectifier, etc. Cette rectification relève de l'inclusion mutuelle de la Guevoura dans le 'Hessed, et elle s'opère par l'intellect (mo'hin),

כי נה"י [נצח הוד יסוד] דאימא הן מוחין לז"א וע"י התורה מביא תוספת מוחין היינו ע"י שמתחלה יעשה שלום לי חיבור או"א [אבא ואימא] ואח"כ שלום יעשה לי שמאו"א [שמאבא ואימא] נעשו

car Netzach, Hod et Yesod d'Imma sont les mo'hin de Zeir Anpin (les attributs émotionnels), et, par la Torah, on attire un supplément de mo'hin. C'est-à-dire : d'abord, « qu'il fasse la paix pour Moi » — l'union d'Abba et Imma ; puis, « que la paix fasse pour Moi » — Abba et Imma deviennent

מוחין לז"א להיות התכללות הו"ק [הוי קצוות] שהמשכה זו הוא ג"כ ע"י התורה שבה ועל ידה ממשיכים ממוחין דא"א [דאבא ואימא] בז"א כמ"ש בד"ה השמים כסאי ובד"ה באתי לגני.

les mo'hin de Zeir Anpin, afin que s'opère l'inclusion mutuelle des six extrémités ; car cette effusion aussi s'effectue par la Torah, avec laquelle et par laquelle on attire les mo'hin d'Abba et Imma dans Zeir Anpin, comme il est écrit dans le discours qui commence par « Les cieux sont Mon trône » et dans celui qui commence par « Je suis venu dans Mon jardin ».

וזהו שאמר רשב"י [רבי שמעון בר יוחאי] יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין כדאיתא (פ"ד דסוכה דמ"ה ע"ב וכזה איתא ברכות נח פל"ה).

Et c'est là [le sens des paroles de] Rabbi Chimon bar Yo'haï : « Je peux exempter le monde entier du jugement », comme on le trouve (au chapitre 4 de Soucca, folio 45b ; et une idée semblable se trouve dans le Midrach Rabba, Noa'h, section 35).

והיינו מפני רבוי מוחין דגדלות שהמשיך ושהיה תורתו אומנתו ומצד שרש מעלת נשמתו שהיה מעלה מ"ן [מ"ן נוקבין] בבחי' גבוה מאד ובהמשכת מוחין

Cela tient à l'abondance des mo'hin de maturité qu'il attira, au fait que la Torah était son occupation, et à la haute racine de son âme, grâce à laquelle il élevait les mayin noukvin (eaux féminines) depuis un niveau très élevé. Et en attirant les mo'hin

דגדלות מעצמות חכמה עילאה שלמעלה מהחכמה כפי שמתלבשת במדות מתבטלים כל הדינים כו' זהו יתגדל ויתקדש שמייה רבא ועתה יגדל נא כח אד' וכמ"ש במ"א.

de maturité issus de l'essence de la 'Hokhma supérieure, qui est au-dessus de la 'Hokhma telle qu'elle s'habille dans les attributs émotionnels, tous les jugements sont annulés, etc. C'est là le sens de « Que Son grand Nom soit magnifié et sanctifié » et de « Et maintenant, que la puissance d'Ado-nai soit magnifiée », comme il est expliqué ailleurs.

7 ועיין מענין יעשה שלום לי כו' בפ' במדבר קי"ח א' ובפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] שם ובפ' ויקרא די"ד ע"ב ועמ"ש בביאור ע"פ כה תברכו את בניי [בני ישראל] גבי

Et voyez, au sujet de « qu'il fasse la paix pour Moi », etc., dans [le Zohar,] Parachat Bamidbar, 118a, ainsi que dans le commentaire du Ramaz à cet endroit, et dans Parachat Vayikra, folio 14b ; voyez également ce qui est écrit dans l'explication du verset « Ainsi vous bénirez les enfants d'Israël », au sujet de

ענין וישם לך שלום וע"פ ביום השמיני עצרת, ולכאורה היה אפשר לומר שב' בחי' שלום אלו זהו ענין ב' בחי' שבתיקון הנזכר למעלה דהיינו התכללות הכלים ומה שעיי' מחזיק רבוי אור,

la question de «et qu'Il t'accorde la paix», ainsi que de «Le huitième jour, une assemblée». À première vue, on pourrait dire que ces deux niveaux de paix correspondent aux deux aspects du Tik-koun mentionnés plus haut : l'inclusion mutuelle des réceptacles, et le fait que, grâce à cela, [le réceptacle] peut contenir une abondance de lumière ;

ולכן זהו עיי' בחי' דעת עליון ודעת תחתון וא"ש [ואתי שפיר] לפמ"ש [לפי מה שכתוב] במ"א בביאור ע"פ מים רבים שדעת תחתון הוא דעת המתפשט לתוך

et que, par conséquent, cela se réalise par les niveaux du Daat supérieur et du Daat inférieur. Cela s'accorde bien avec ce qui est écrit ailleurs, dans l'explication du verset «Des eaux abondantes» : le Daat inférieur est le Daat qui se répand dans

המדות להמשיך בהם הארת חו"ב [חכמה ובינה] ומבואר לעיל שעיי' שהמדות מתנהגים עיי' המוחין חו"ב [חכמה ובינה] עיי' נעשה התכללות המדות והוא תיקון והתכללות הכלים וזהו ענין שלום בפמשמ"ט [בפמליא של מטה].

les attributs émotionnels (midot), afin d'y faire pénétrer l'illumination de 'Hokhma et de Bina ; et il est expliqué plus haut que, lorsque les attributs sont dirigés par l'intellect (mo'hin), 'Hokhma et Bina, l'inclusion mutuelle des attributs se produit ainsi ; c'est la rectification et l'inclusion mutuelle des réceptacles, et c'est là le sens de la paix dans l'assemblée céleste inférieure (pamalya shel matah).

8 ודעת עליון הוא הנמשך מבחי' כתר וממשיך מבחי' כתר בחו"ב [בחכמה ובינה] וחוי"ג [וחסד וגבורה] כו' ע"ש. וזהו ענין המשכת תוספת אורות חדשים וזהו ענין שלום בפמליא של מעלה.

Et le Daat supérieur est celui qui est attiré du niveau de Kéter (la Couronne) et qui attire du niveau de Kéter dans 'Hokhma et Bina, ainsi que dans 'Hessed et Guevoura, etc. ; voir là-bas. C'est là l'attraction d'un supplément de lumières nouvelles, et c'est là la paix dans le foyer d'en haut.

ועוד דמבואר בע"ח [בעץ חיים] שמ"א פ"ז [פרק ז'] דחכמה נק' חיוהי והמדות וגם בינה נק' גרמוהי, וחיוהי היינו אור וגרמוהי היינו כלים כו' וכמ"ש במ"א

En outre, il est expliqué dans Etz Chaim, Sha'ar 41, chapitre 7, que 'Hokhma est appelée «Ses forces vitales» (hayohi), tandis que les attributs émotionnels, ainsi que Bina, sont appelés «Ses réceptacles» (garmohi) ; «Ses forces vitales» désigne la lumière, et «Ses réceptacles» désigne les réceptacles, etc., comme il est écrit ailleurs ;

דהיינו לפי שבחכמה גם הכלי הוא בבחי' בטול לגמרי כח מ"ה [מה] כו' כמ"ש בסש"ב [בספר של בינונים]
 פל"ה בהג"ה [בהגהה], מיהו אינו מיושב לפי לי' [לשון] הפסוק דמשמע שמתחלה נעשה שלום העליון
 ואח"כ שלום התחתון

c'est-à-dire parce que, dans 'Hokhma, même le réceptacle est dans un état d'annulation de soi (bi-toul) complète, koah mah, etc., comme il est écrit dans Sefer Shel Beinonim, chapitre 35, dans la glose. Toutefois, cela ne s'accorde pas avec les termes du verset, qui semblent indiquer que la paix d'en haut est instaurée en premier, puis la paix d'en bas ;

אלא העיקר כמ"ל [כמה שכתוב לעיל] שהוא ענין המשכת האור תחלה בבחינת י"ה ואח"כ נמשך ג"כ
 בבחי' המדות ו"ה ועמ"ש בביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בניי [בני ישראל],

mais l'explication principale est celle donnée plus haut : il s'agit de l'attraction de la lumière, d'abord au niveau de youd-hé, puis également au niveau des attributs émotionnels, vav-hé. Voir aussi ce qui est écrit dans l'explication du verset « Je serai sanctifié au milieu des enfants d'Israël » ;

ועו"ל [ועוד יש לומר] דע"י המצות נעשה תיקון הכלים וע"י התורה ממשיכים האור וכמ"ש כי נר מצוה
 ותורה אור ועמ"ש בד"ה ראיתי והנה מנורת זהב כולה כו' :

On peut aussi dire que les mitsvot opèrent la réparation des réceptacles, tandis que la Torah attire la lumière, comme il est écrit : « Car une mitsva est une lampe, et la Torah est lumière. » Voir aussi ce qui est écrit dans le discours commençant par « J'ai vu, et voici, un candélabre entièrement d'or », etc.

9 ג והנה כמו שהוא ענין התיקון למעלה להיות ההתכללות. כך הוא ג"כ בנפש דענין התכללות חו"ב
 [חכמה ובינה] הוא בחי' מוחא וליבא שהם בעצם שני הפכים

3. Or, de même que le Tikoun, en haut, consiste en l'interinclusion, il en va également ainsi dans l'âme. Car l'interinclusion de 'Hokhma et de Bina correspond au niveau du cerveau et du cœur (mo'ha veliba), qui sont par nature deux opposés,

כמו שאנו רואים שברשפי אש הלב מתמעט המוח ר"ל [רוצה לומר] ההשגה ועומק ההתבוננות וכמו
 מתמעט אש הלב וצ"ל התכללות להיות מוח שליט על הלב

comme nous le voyons : lorsque le cœur brûle d'un feu ardent, le cerveau — c'est-à-dire la compréhension et la profondeur de la contemplation — s'affaiblit ; et lorsque le cerveau est actif, le feu du cœur s'atténue. Il doit donc y avoir interinclusion, afin que le cerveau domine le cœur ;

דהיינו שיהא הלב נכנע למוח ומתנהג ע"פ הנהגת המוח כו' להיות ובכל נפשך אליך ה' נפשי אשא,

c'est-à-dire que le cœur soit soumis au cerveau et se conduise selon sa direction, etc., afin qu'il y ait « de toute ton âme », « Vers Toi, Havaya, j'élève mon âme ».

והיינו ע"י עסק התורה ואשים דברי בפיו ובצל ידי כסיתך וע"י ממשיכים מן המוח אל הלב ע"י עסק התורה לשמה גילוי אור א"ס בחכמה.

Et cela se réalise par l'étude de la Torah : « J'ai mis Mes paroles dans ta bouche, et à l'ombre de Ma main, Je t'ai abrité. » Ainsi, par l'étude de la Torah lichma, pour elle-même, on attire du cerveau vers le cœur la révélation de la Lumière infinie (Or Ein Sof) dans 'Hokhma.

10 וזהו ענין השלום וחיבור חו"ב [חכמה ובינה]. וענין ההתכללות במדות כי המדות הן מעה"ד [מעץ הדעת]

טו"ר [טוב ורע] כי בחזה דז"א מסתיים יסוד אימא שם מתחיל בחי' עה"ד [עץ הדעת] טו"ר [טוב ורע] והתכללות המדות להיות כלולים בטוב הוא ע"י התורה

Tel est le sens de la paix et de l'union de 'Hokhma et Bina. Quant à l'inclusion mutuelle des attributs émotionnels (midot), les attributs relèvent de l'Arbre de la connaissance du bien et du mal : au niveau de la poitrine de Zeir Anpin (les attributs émotionnels), le Yessod d'Imma s'achève ; c'est là que commence le niveau de l'Arbre de la connaissance du bien et du mal. L'inclusion mutuelle des attributs, afin qu'ils soient inclus dans le bien, se réalise par la Torah,

שהיא להבדיל בין הטמא וכו' והיא המברר כו' ובירור המדות הוא ע"י המוחין כי ע"י תוספת מוחין נעשה התכללות ומוחין נמשכו מבחי' אבא.

dont le rôle est de « distinguer entre l'impur », etc., et qui opère le raffinement, etc. Le raffinement des attributs s'effectue par l'intellect (mo'hin), car l'ajout d'intellect entraîne leur inclusion mutuelle ; et l'intellect est attiré du niveau d'Abba.

11 ולכן כתיב נקום נקמת בניי [בני ישראל] מאת המדינים אחר תאסף שלא היה יכול להיות מלחמה זו רק

בימי משה

C'est pourquoi il est écrit : « Venge la vengeance des enfants d'Israël contre les Midianites ; ensuite, tu seras recueilli auprès de ton peuple » : car cette guerre ne pouvait avoir lieu qu'aux jours de Moché.

ולכן אף שנקנסה עליו עלה אל הר העברים כו' מ"מ המתינו לו עד שינקום והיינו כי משה הוא יסוד אבא ולכן נקרא מחוקק ותרגומו ספרא רבא וירא ראשית לו.

C'est pourquoi, bien qu'il lui eût été décrété : « Monte sur la montagne d'Avarim », etc., on attendit néanmoins qu'il eût pris sa revanche. Cela tient au fait que Moché est le Yessod (fondement) d'Abba ; c'est pourquoi il est appelé mechokek (législateur), que le Targoum traduit par « le grand scribe », et à son sujet il est dit : « Il vit reishit (le premier) pour lui-même. »

אלא שזכה לבינה והוצרך להיות התיקון על ידו דוקא [וזהו פי' מחוקק שהוא חקיקת ותיקון הכלים להיות ריבוי הכלים ועי"ז יהי' ^[יהיה] ריבוי האור וכו' ועמ"ש ע"פ במחוקק במשענותם וע"פ אם בחקתי בד"ה מבואר בע"ח [בעץ חיים]].

Mais il atteignit aussi Bina (compréhension) ; et la rectification devait nécessairement s'accomplir par son intermédiaire. [Tel est le sens de mechokek : il s'agit de la gravure et de la rectification des réceptacles, afin que ceux-ci se multiplient, ce qui entraînera une multiplication de la lumière, etc. Voyez ce qui est écrit au sujet du verset « avec le législateur, avec leurs bâtons », et au sujet du verset « Si [vous marchez] selon Mes statuts », dans le discours qui commence par « Il est expliqué dans Etz Chaim ».]

כי הנה המדינים הם מבחי' הפירוד שקודם התיקון עד דלא הוו משגיחין אפין באפין שלכן אריכות זמן חורבן בהמ"ק [בית המקדש] שמפני שנאת חנם

Car les Midianites relèvent du niveau de la séparation qui précéda la rectification, lorsque « ils ne se regardaient pas face à face » ; c'est pourquoi [il y a] une si longue durée de la destruction du Saint Temple, [survenue] à cause de la haine gratuite.

כי בחורבן בית ראשון ע"י שהיה מז' עממין שהם סיגים דשבעה כלים דתהו שנשאר בנח"י

Car, dans le cas de la destruction du Premier Temple, puisqu'elle résulta des sept nations, qui sont les scories des sept réceptacles de Tohou demeurées dans l'état de

סיגים לאחר התיקון והבירור כל מה שהוברר ונכלל בעולמות דקדושה, והם נשאר בנח"י סיגים, לכך לפי הכלי כך היה הגבול ימי שנותינו בהם שבעים שנה

scories après la rectification et le raffinement de tout ce qui fut raffiné et inclus dans les mondes de sainteté — et elles demeurèrent dans l'état de scories —, la limite fut donc à la mesure du réceptacle : « Les jours de nos années sont de soixante-dix ans. »

(ר"ל [רוצה לומר] דכמו שיש קצבה ודי לבירור נה"ב [נפש הבהמית] שבאדם על ידי ע' [שבעים] שנה שבהן יוכל האדם לברר הניצוצים שבנה"ב [שבנפש הבהמית] שנלקחה משמרים ד' מדות דתהו, וזהו ימי שנותינו בהם שבעים שנה וכמ"ש בפי אם

(C'est-à-dire que, de même qu'il existe une mesure déterminée, suffisante pour le raffinement de l'âme animale d'une personne au cours de soixante-dix ans, pendant lesquels elle peut raffiner les étincelles qui se trouvent dans l'âme animale, issue des résidus des sept attributs de Tohou — tel est le sens de « Les jours de nos années sont de soixante-dix ans », comme il est écrit dans la para-cha Im

בחוקתי בדי"ה מבואר בע"ח [בעץ חיים] הנזכר לעיל, כך עד"ז היה די לתיקון העוונות שמחמתן נחרב הבית ראשון ג"כ במספר ע' [שבעים] שנה מטעם הנ"ל שלבירור הסיגים שנשתיירו מהכלים לאחר התיקון יש גבול ע' [שבעים] שנה לז' מדות כו')

Be'houkotaï, dans le discours qui commence par « Il est expliqué dans Etz Chaim », mentionné plus haut — de même, il suffit, en pareil cas, de soixante-dix ans pour rectifier les péchés à cause desquels le Premier Temple fut également détruit, pour la raison mentionnée plus haut : le raffinement des scories qui subsistèrent des réceptacles après la rectification est limité à soixante-dix ans, correspondant aux sept attributs, etc.)

משא"כ שרש התיקון שיהיה מעולם התהו לעולם התיקון זה צריך זמן ארוך כו' וצ"ל בחי' משה יסוד אבא מקור התורה שכל התורה היא תורת משה וקודם מתן תורה בא יתרו להכניע א"ע [את עצמו]

À l'inverse, la racine de la réparation, le passage du Monde de Tohou au Monde du Tikoun, requiert un long temps, etc. Il faut le niveau de Moché, le Yessod d'Abba, source de la Torah, car toute la Torah est la Torah de Moché. Et avant le Don de la Torah, Yitro vint se soumettre,

כי ה' יברך את עמו בשלום אתעדל"ע [אתערוטא דלעילא] שלפני את עדל"ת [אתערוטא דלתתא] כו' (ועיין מענין יתרו כהן מדין בפי' הרמ"ז [הרב משה זכות] בזהר ר"פ יתרו דס"ח א' ד"ה חמוי דיוסף כו' ע"ש בשם הלק"ת [הלקוטי תורה (להאריז"ל)])

car « Havaya bénira Son peuple par la paix » : un éveil d'en haut, précédé par un éveil d'en bas, etc. (Voir aussi, au sujet de « Yitro, le prêtre de Midian », le commentaire du Ramaz sur le Zohar, au début de la paracha de Yitro, folio 68a, dans le passage commençant par « Le beau-père de Yossef », etc. ; voir là-bas au nom du Likkutei Torah de l'Arizal.)

וזהו נקמת הוי' כי קודם התיקון בעולם התהו לא היה שמות אלו אהיה והוי' אלא קראן בשמות נוכראין כו' כמ"ש בזהר.

Et c'est là «la vengeance de Havaya» : car, avant la réparation, dans le Monde de Tohou, ces Noms, Ehe-yeh et Havaya, n'existaient pas ; au contraire, Il les appelait par des noms étrangers, etc., comme il est écrit dans le Zohar.

וענין לכל מטות ישראל והחלצו כולכם שכולם היו צריכים למלחמה זו להיות בבחי' התכללות שלכן היו בימי משה שבימי משה ובימי יהושע היו המלחמות בכללות ישראל ביחד משא"כ אח"כ יהודה יעלה כו'

Quant à «pour toutes les tribus d'Israël» et à «armez-vous», vous tous, cela signifie qu'ils étaient tous nécessaires pour cette guerre, afin d'être dans un état d'inclusion mutuelle. C'est pourquoi cela eut lieu aux jours de Moché : car, aux jours de Moché et aux jours de Yehoshoua, les guerres étaient menées par Israël tout entier, ensemble, tandis que par la suite, «Yehouda montera», etc.,

שלא היו ביחד כי להיות התכללות כללות ישראל שהם ו"ק [וי קצוות] דז"א מחנה יהודה מזרחה כו' alors qu'ils n'étaient pas ensemble. Car l'inclusion mutuelle d'Israël tout entier, qui correspond aux six extrémités de Zeir Anpin (les attributs émotionnels) — «le camp de Yehouda à l'est», etc. —

וראובן תימנה כו' ובשם אלקינו נדגול הוא ע"י מוחין דאבא שמשם היא ההתכללות יעשה שלום לי שלום יעשה לי:

et «Reouven au sud», etc., et «Au nom de notre D.ieu, nous dresserons nos bannières» — tout cela s'accomplit par l'intellect (mo'hin) d'Abba, d'où vient l'inclusion mutuelle : «qu'il fasse la paix pour Moi ; qu'il fasse la paix pour Moi.»

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/likutei-torah/matos/7/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak